

Besluit van 15 mei 2018 houdende de opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme heelkunde^{*1}

(Besluit heelkunde)

Het College Geneeskundige Specialismen,

gelet op artikel 14, tweede lid, onder d., van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg en artikel 11 van de Regeling specialismen en profielen geneeskunst van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst;

gezien het advies van de Federatie Medisch Specialisten, de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband, de Nederlandse Internisten Vereniging, de Nederlandse Vereniging voor Anesthesiologie en de Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten;

BESLUIT:

* In de Staatscourant van 25 juni 2018, nr. 34858 is mededeling gedaan van vaststelling van het besluit door het CGS en de instemming daarmee van de minister van VWS. Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2018

† Dit Besluit is gewijzigd bij het Kaderbesluit CGS van 13 maart 2019 waarvan op 7 november 2019, nr. 60365, mededeling is gedaan in de Staatscourant. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2020.

Hoofdstuk A **Algemene bepalingen**

A.1. Begripsomschrijvingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

heelkunde:	het specialisme dat zich bezig houdt met de diagnostiek en behandeling van die aangeboren en door in- of uitwendige oorzaken verworven afwijkingen en aandoeningen van organen en orgaansystemen en van de huid, de weke delen en het bewegingsapparaat, die door hun aard doorgaans operatieve behandeling vereisen dan wel in enige fase zouden kunnen vereisen;
hoofdbehandelaar:	de zorgverlener op wie de inhoudelijke eindverantwoordelijkheid voor een behandeling rust;
intensivist:	een medisch specialist met een aantekening in het aandachtsgebied intensive care van de desbetreffende wetenschappelijke vereniging;
LOP:	het landelijk opleidingsplan van de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde.

A.2. Opleidingsplan

De opleiding tot chirurg voldoet aan het LOP.

Hoofdstuk B **De opleiding**

B.1. Duur

De nominale duur van de opleiding bedraagt zes jaar.

B.2. Specialismegebonden competenties

1. De opleiding is gericht op het bereiken van de door het CGS vastgestelde algemene competenties en specialisme gebonden competenties.
2. De in het eerste lid bedoelde specialisme gebonden competenties zijn vastgelegd in het LOP.

B.3. Structuur van de opleiding

1. De opleiding bestaat uit de volgende verplichte onderdelen:
 - a. heelkunde algemeen gevolgd door
 - b. heelkunde differentiatie.
2. Het onderdeel heelkunde algemeen, bedoeld in het eerste lid, onder a, bestaat uit:
 - a. een onderdeel spoedeisende hulp geneeskunde (SEH);
 - b. een onderdeel intensive care (ICU) en
 - c. een onderdeel heelkunde algemeen volgens de thema's uit artikel B.4.
3. Het onderdeel heelkunde differentiatie, bedoeld in het eerste lid, onder b, kent de volgende differentiaties:
 - a. gastro-intestinale chirurgie;
 - b. traumachirurgie;
 - c. vaatchirurgie;
 - d. kinderchirurgie;
 - e. chirurgische oncologie, waarvan een deel kan worden besteed aan de differentiatie longchirurgie.
4. De duur van de opleidingsonderdelen, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid zijn vastgelegd in het LOP.

B.4. Inhoud van de opleiding

1. De opleiding omvat de in het LOP benoemde thema's:

- a. ten aanzien van het onderdeel algemeen, bedoeld in artikel B.3, tweede lid, zijn dit tenminste:
 - i. zwelling of defect buikwand;
 - ii. zwelling hoofd/halsgebied;
 - iii. intensieve zorg;
 - iv. perioperatieve zorg en postoperatieve complicaties;
 - v. vastleggen en overdragen;
 - vi. opleiding;
 - vii. wetenschap;
 - viii. wondbehandeling;
 - ix. chirurgische infecties;
 - x. chronische handafwijkingen;
 - xi. huidverplaatsing en –transplantatie;
 - xii. kleine niet-complexe chirurgie;
 - xiii. diepe veneuze trombose;
 - b. ten aanzien van de differentiatie gastro-intestinale of chirurgische oncologie, bedoeld in artikel B.3, derde lid, onder a, respectievelijk e. zijn dit naast de thema's bedoeld in het eerste lid, onder a, tenminste:
 - i. morbide obesitas;
 - ii. zwelling in de buik;
 - iii. galsteenlijden en icterus;
 - iv. chronische buikpijnlachten;
 - v. (peri-)anale klachten;
 - vi. passageklachten bovenste tractus digestivus;
 - vii. passageklachten onderste tractus digestivus;
 - viii. bloedverlies tractus digestivus;
 - ix. acute buik;
 - x. zwelling extremiteit (weke delen tumor);
 - xi. mammatumor;
 - xii. huidtumoren;
 - c. ten aanzien van de differentiatie traumachirurgie, bedoeld in artikel B.3, derde lid, onder b, zijn dit naast de thema's bedoeld in het eerste lid, onder a, tenminste:
 - i. primaire opvang en triage van traumapatiënten;
 - ii. polytrauma;
 - iii. extremiteitsletsel;
 - iv. het groeiende skelet en de oudere patiënt;
 - v. brandwonden;
 - d. ten aanzien van de differentiatie vaatchirurgie, bedoeld in artikel B.3, derde lid, onderdeel c, zijn dit naast de thema's bedoeld in het eerste lid, onder a, tenminste:
 - i. cerebrovasculaire pathologie;
 - ii. vasculaire toegangsweg;
 - iii. chronische veneuze insufficiëntie;
 - iv. ischemisch been;
 - v. ischemische arm;
 - vi. aneurysmatisch vaatlijden;
 - vii. vasculaire varia;
 - e. ten aanzien van de differentiatie kinderchirurgie, bedoeld in artikel B.3, derde lid, onderdeel d, zijn dit naast de thema's bedoeld in het eerste lid, onder a, tenminste:
 - i. zwelling lies/externe genitalia kind;
 - ii. peri-operatieve zorg bij kinderen;
 - iii. zwelling hoofd/halsgebied kind;
 - iv. speciële kinderchirurgie.
2. Indien de differentiatie, bedoeld in artikel B.3, derde lid, onder e, deels wordt besteed aan de differentiatie longchirurgie, omvat dat deel van de opleiding de volgende thema's:
- a. benigne longpathologie;

- b. maligne longpathologie;
- c. zwellingen thoraxwand/pleura/mediastinum.

B.5. Plaats van de opleiding

1. De opleiding van de aios vindt plaats in ten minste één universitaire en in ten minste één niet universitaire opleidingsinstelling.
2. De aios wordt gedurende ten minste één jaar opgeleid in de desbetreffende opleidingsinstelling.
3. Van het tweede lid kan in een individueel geval gemotiveerd worden afgeweken, overeenkomstig het LOP.

B.6. Cursorisch onderwijs

1. Het landelijk cursorisch onderwijsprogramma bevat in ieder geval de volgende cursussen genoemd in het LOP:
 - a. Advanced Trauma Life Support (ATLS);
 - b. basale cursus chirurgische technieken;
 - c. stralingsbescherming;
 - d. specialistencursus Heelkunde;
 - e. Fundamental Critical Care Support (FCCS) of een vergelijkbare intensive care cursus;
 - f. kwetsbare ouderen.
2. Het regionaal cursorisch onderwijsprogramma betreft in ieder geval de cursus chirurgische anatomie.

Hoofdstuk C

De erkenning

Titel I

De opleider, de plaatsvervangend opleider en de opleidingsgroep

C.1. Eisen opleider

In aanvulling op het Kaderbesluit CGS wordt erkenning van een opleider voor het onderdeel heelkunde differentiatie, bedoeld in artikel B.3, eerste lid, onder b, uitsluitend verleend indien ook erkenning voor het onderdeel heelkunde algemeen, bedoeld in artikel B.3, eerste lid, onder a, is verleend.

C.2. Eisen opleidingsgroep

In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoen de leden van de opleidingsgroep aan de volgende eisen:

- a. in de instelling zijn ten minste vier chirurgen lid van de opleidingsgroep en op een zodanige wijze werkzaam dat zij hun verantwoordelijkheid als lid van de opleidingsgroep daadwerkelijk en naar behoren kunnen dragen;
- b. de leden van de opleidingsgroep van een instelling die het onderdeel heelkunde differentiatie, bedoeld in artikel B.3, eerste lid, onder b, wil verzorgen, voldoen aan de volgende eisen:
 - i. ten minste één van de leden van de opleidingsgroep houdt zich in hoofdzaak met de betreffende differentiatie bezig;
 - ii. ten minste één van de overige leden van de opleidingsgroep houdt zich in belangrijke mate met de betreffende differentiatie bezig;
- c. de leden van de opleidingsgroep houden, gelet op de kwaliteit en veiligheid van de patiëntenzorg, een indicatiebespreking, die tevens dient als leermiddel voor de opleiding en intercollegiale toetsing.

C.3. Verplichtingen opleider

In aanvulling op artikel C.4. vormen de opleiders van de opleidingsregio's, bedoeld in artikel C.5, aanhef en onder b, onderdeel i, en C.6, aanhef en onder b, onderdeel i, tezamen regionale opleidingscommissies, belast met de volgende taken:

- a. selectie van aios voor de opleiding heelkunde in de betreffende opleidingsregio;
- b. vaststellen van het programma voor het niet-patiëntgebonden gestructureerd cursorisch onderwijs overeenkomstig de richtlijnen van de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde;

- c. geven van richtlijnen voor het opleidingsschema voor elke aios;
- d. zorgdragen voor een regionaal opleidingsplan, waarin per instelling voor alle fasen van de opleiding de opleidingsonderdelen zijn benoemd.

Titel II De opleidingsinstelling

C.4. Eisen en verplichtingen opleidingsinstelling (algemeen)

1. In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoet de instelling om voor erkenning als opleidingsinstelling voor de opleiding heelkunde algemeen, bedoeld in artikel B.3, eerste lid, onder a, in aanmerking te komen aan de volgende eisen:
 - a. de instelling is een universitaire dan wel niet-universitaire instelling;
 - b. de instelling beschikt over adequate voorzieningen voor de registratie, documentatie en archivering van de gegevens die tezamen het medisch dossier van de patiënt vormen, alsmede over adequate procedures om de betreffende gegevens te allen tijde binnen een redelijke termijn beschikbaar te stellen;
 - c. de instelling beschikt over een afdeling Spoedeisende Hulpverlening die 24 uur per dag is geopend. Het aantal nieuw ingeschreven patiënten dat op de afdeling wordt gezien bedraagt ten minste 5000 per jaar;
 - d. de instelling beschikt over een goed functionerende afdeling Intensive Care met een intensivist als hoofdbehandelaar en chirurgen als medebehandelaar van de heelkundige patiënten op de afdeling, hetgeen blijkt uit actieve participatie van de chirurgen en betrokkenheid van de aios op de afdeling;
 - e. de instelling beschikt over een polikliniek waar de algemene en speciële heelkundige spreekuren kunnen worden gehouden. Het aantal nieuw ingeschreven patiënten dat poliklinisch wordt gezien bedraagt ten minste 3000 per jaar;
 - f. in de instelling functioneren commissies of bestaan procedures voor het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de zorgverlening, zoals:
 - i. een medical audit of een daarmee gelijk te stellen activiteit;
 - ii. fouten, ongevallen en near-accident commissie of meldingen incidenten patiëntenzorg commissie en;
 - iii. een commissie voor medische ethiek;
 - g. het aantal operaties dat vanwege de instelling binnen het operatiekamercomplex wordt uitgevoerd bedraagt ten minste 2000 per jaar met een evenwichtige verdeling over de typen en zwaarteklassen;
 - h. de heelkundige patiënten worden geconcentreerd op een of meer heelkundige verpleegafdelingen opgenomen;
 - i. de instelling draagt er zorg voor dat de aios die als eerste operateur optreedt, als zodanig op het operatieprogramma wordt vermeld;
 - j. de instelling beschikt over een samenwerkingsovereenkomst die voldoet aan de volgende eisen:
 - i. de overeenkomst regelt de regio die bestaat uit een universitaire instelling en de niet-universitaire instellingen die gezien hun geografische ligging en een landelijk evenredige kwantitatieve verdeling het meest geëigend zijn tot de betreffende regio gerekend te worden;
 - ii. het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde besluit omtrent de samenstelling van de regio.
2. In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoet de instelling om voor erkenning als opleidingsinstelling in aanmerking te komen aan de verplichting dat in de opleidingsinstelling:
 - a. ten minste drie fte aios voor de heelkunde werkzaam zijn en;
 - b. het aantal in de opleidingsinstelling werkzame fte aios kleiner is dan of gelijk is aan het aantal chirurgen uitgedrukt in fte's dat in de opleidingsinstelling werkzaam en daadwerkelijk bij de opleiding betrokken is.

C.5. Eisen opleiding (algemeen met meerdere differentiaties)

In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoet de instelling om voor erkenning als opleidingsinstelling voor het een differentiatie, bedoeld in artikel B.3, derde lid, in aanmerking te komen aan de volgende eisen:

- a. de instelling voldoet aan de eisen van artikel C.4. van dit besluit en is erkend voor het onderdeel heelkunde algemeen, bedoeld in artikel B.3, eerste lid, onder a;
- b. de overeenkomst, bedoeld in artikel C.4, eerste lid, onder j, legt vast dat de instelling die zowel het onderdeel heelkunde algemeen als het onderdeel heelkunde differentiatie verzorgt, zoveel mogelijk voor beide gedeelten van de opleiding tot dezelfde regio gerekend wordt;
- c. in de instelling worden ten minste twee differentiaties aangeboden;
- d. voor erkenning van een differentieel gedeelte bedoeld in artikel B.3, derde lid, voldoet de instelling aan de volgende eisen:
 - i. er is een poliklinisch spreekuur voor patiënten met aandoeningen van de betreffende differentiatie;
 - ii. er zijn categorale en multidisciplinaire klinische besprekingen inzake de betreffende differentiatie;
 - iii. er zijn faciliteiten voor specifieke opvang, behandeling of aanvullende diagnostiek inzake de betreffende differentiatie;
 - iv. er is een zodanig kwantitatief en kwalitatief aanbod van patiënten met aandoeningen van de betreffende differentiatie, dat de aios de vereiste operationele ervaring kan verwerven zonder dat dit ten koste gaat van de mogelijkheid voor de overige aios om ervaring te verwerven op het gebied van de algemeen heelkundige fractie van de betreffende differentiatie.

Hoofdstuk D Slotbepalingen

D.1. Overgangsbepaling

1. Dit besluit is van toepassing op de aios die de opleiding op of na 1 juli 2018 aanvangt.
2. De aios die de opleiding tussen 1 juli 2017 en 1 juli 2018 is aangevangen kan tot uiterlijk 1 juli 2019 besluiten te worden opgeleid overeenkomstig de bepalingen van dit besluit.
3. De aios als bedoeld in het tweede lid die besluit te worden opgeleid overeenkomstig de bepalingen van dit besluit past voor 1 juli 2019 in overleg met de opleider diens opleidingsschema en de inhoud van diens opleiding aan dit besluit aan.
4. Dit besluit is van toepassing op de organisatie die na 1 juli 2019 wordt aangeschreven door de RGS om een aanvraag te doen tot erkenning.
5. In afwijking van het vierde lid verleent de RGS tot uiterlijk 1 juli 2024 op verzoek van de betreffende organisatie de erkenning aan de hand van hoofdstuk C. van het vóór 1 juli 2019 geldende Besluit heelkunde.
6. De praktijkinrichting die op 1 juli 2019 als zodanig is erkend, behoudt deze erkenning tot de datum waarop de erkenning van rechtswege vervalt, wordt ingetrokken of opnieuw wordt verleend. Tot de datum waarop de erkenning vervalt of opnieuw wordt verleend, is hoofdstuk C. van het vóór 1 juli 2019 geldende Besluit heelkunde van toepassing.

D.2. Intrekking besluit

Besluit heelkunde van 14 december 2009 wordt ingetrokken.

D.3. Bekendmaking

1. Dit besluit, alsmede wijziging daarvan, behoeft instemming van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
2. In de Staatscourant wordt mededeling gedaan van de instemming van de minister, genoemd in het eerste lid en van de vaststelling en wijziging van dit besluit door het CGS. Daarnaast wordt daarvan mededeling gedaan in het officiële orgaan van de KNMG.
3. De mededeling in het officiële orgaan van de KNMG als bedoeld in het tweede lid bevat tenminste de titel van het besluit of wijziging en de datum van inwerkingtreding van het besluit of wijziging.
4. De integrale tekst van dit besluit zal op de website van de KNMG worden geplaatst (www.knmg.nl).

D.4. Inwerkingtreding

1. Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2018.
2. Indien de Staatscourant waarin de vaststelling van dit besluit en het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel D.3. worden geplaatst, wordt uitgegeven na 30 juni 2018, treedt dit besluit in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij worden geplaatst, en werkt zij terug tot en met 1 juli 2018.

D.5. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit heelkunde.

Utrecht, 15 mei 2018

prof. dr. F. Scheele
voorzitter CGS

mr. M.C.J. Rozijn
secretaris CGS

Toelichting

ALGEMEEN

Dit besluit bevat de aanvullende opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme heekunde.

ARTIKELSGEWIJS

Artikel A.1. Begripsomschrijvingen

Onder c.: Het landelijk opleidingsplan van de NVvH wordt ook wel aangeduid met de afkorting SCHERP (Structuur Curriculum Heekunde voor Reflectieve Professionals).

Artikel A.2. Opleidingsplan

In het Kaderbesluit CGS is vastgelegd wie een landelijk opleidingsplan (LOP) opstelt en aan welke vereisten een landelijk opleidingsplan moet voldoen: het bevat tenminste een beschrijving van de inhoud van de opleiding, van de structuur van de opleiding, van de specialismegebonden competenties, etc. Door hier opleiding te omschrijven als de opleiding in de heekunde die voldoet aan het LOP, wordt het landelijk opleidingsplan van de NVvH verankerd in de regelgeving van het CGS. Deze omschrijving laat onverlet dat de opleiding ook aan de algemene eisen van het Kaderbesluit CGS en van dit besluit moet voldoen.

Artikel B.1. Duur

Dit is een nadere invulling van het bepaalde in het Kaderbesluit CGS. Deze duur is een jaar langer dan het minimum van de aanbeveling van de Union Européenne des Médecins Spécialistes (UEMS) en is conform de minimale duur zoals bedoeld in Richtlijn 2005/36/EG.

Artikel B.2. Specialismegebonden competenties

De specialismegebonden competenties zijn gebaseerd op het algemene competentieprofiel van de medisch specialist, zoals beschreven in het Kaderbesluit CGS.

Artikel B.3. Structuur van de opleiding

De duur van de diverse onderdelen is opgenomen in het LOP. In het LOP is voor de 44 thema's per opleidingsfase (jaar 1-2, jaar 3-4, en jaar 5-6) beschreven welk niveau van vaardigheden/kennis en gedrag de aios moet hebben bereikt.

De opleiding tot chirurg kent (inclusief de longchirurgie die overlapt met de chirurgische oncologie) zes differentiaties. De aios kan zich op één van de zes differentiaties toeleggen. Het is niet mogelijk om in een aandachtsgebied te differentiëren dat niet behoort tot deze zes. Het is wel mogelijk dat een bepaald aandachtsgebied (bijvoorbeeld transplantatiechirurgie of bariatrische chirurgie) onderdeel uitmaakt van één van de zes differentiaties (bijvoorbeeld vaatchirurgie of gastrointestinale chirurgie).

Artikel B.4. Inhoud van de opleiding

In totaal heeft de heekunde 44 thema's benoemd die in dit artikel staan opgesomd. In het LOP worden deze nader uitgewerkt. In het algemene deel van de opleiding zoals bedoeld in het eerste lid onder a. zijn 13 thema's benoemd die nadrukkelijk in het algemene deel aan de orde komen. In datzelfde algemene deel is de opleiding echter niet beperkt tot de 13 thema's, maar zal in algemene zin ook aandacht worden besteed aan de thema's die genoemd zijn in het eerste lid, onder b. tot en met e. en in het tweede lid.

Artikel B.5. Plaats van de opleiding

Lid 1: De aios volgt de opleiding gedeeltelijk in een universitaire en gedeeltelijk in een niet-universitaire opleidingsinstelling.

Lid 2: De hoofdregel luidt dat de aios ten minste één jaar in een opleidingsinstelling doorbrengt. Het komt echter voor dat een aios een onderdeel van minder dan één jaar in een opleidingsinstelling volgt, bijvoorbeeld bij het Nederlands Kanker Instituut - Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis (NKI-AVL). Op basis van dit artikellid kan - gemotiveerd - van de hoofdregel worden afgeweken.

Artikel B.7. Cursorisch onderwijs

De algemene verplichting voor de aios tot het volgen van cursorisch onderwijs, is vastgelegd in het Kaderbesluit CGS. Het hier beschreven cursorisch onderwijs is een specialisme specifieke aanvulling voor de opleiding in de heekunde.

Artikel C.3. Verplichtingen opleider

De regionale opleidingscommissie wordt wel afgekort als ROC.

Artikel C.4. Eisen en verplichtingen opleidingsinstelling (algemeen)

Dit artikel gaat over erkenning van het algemene gedeelte van de opleiding. De differentiaties kunnen alleen door een instelling met een volledige erkenning, d.w.z. met erkenning voor het onderdeel algemeen plus differentiatie, worden gegeven.

Lid 1, onder d: de inrichting van en samenwerking binnen de afdeling Intensive Care tussen hoofdbehandelaar, medebehandelaar en aios, wordt bij voorkeur in een hierop gericht reglement vastgelegd.

Lid 1, onder j: De regio-indeling rondom de UMC's (OOR-regio's) loopt niet synchroon met de praktijk van de heekunde. De heekunde hanteert om organisatorische redenen een eigen indeling.

Lid 2: Bij de berekening van het aantal aios voor de heekunde worden ook de aios die in vooropleiding zijn voor de orthopedie, plastische chirurgie, en urologie meegeteld.

Artikel C.5. Eisen opleiding (algemeen met meerdere differentiaties)

Onder c. in de instelling zijn de differentiaties zodanig vertegenwoordigd, dat in elk geval ten minste twee differentiaties kunnen worden aangeboden.